

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1927
Tarih : 09.05.2016

5635

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ekonomi Bakanı Sayın Mustafa ELİTAŞ** tarafından Anayasa'nın 98. Ve İçtüzük 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nihat AKDOĞAN
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesi, İran ve Irak'a yakınlığı nedeniyle sahip olduğu stratejik konum gereği önemli bir ticaret merkezidir. Yüksekova'da bulunan Esendere Sınır Kapısı vasıtasıyla yapılan sınır ticareti sadece Yüksekova esnafı için değil, aynı zamanda Hakkâri ve diğer ilçe esnafları için de önemli bir ticari kazanç kaynağıdır. Hakkâri ve ilçelerinde üretim sektörlerinin son derece kısıtlı olması, yöredeki sınır ticaretini de ekonomik piyasanın en önemli geçim kaynağı haline getirmiştir. Ancak, son altı aydır yaşanan çatışmalar ve Esendere Gümrük Kapısı'nın sınır ticaretine kapatılmış olması, piyasa kaynaklarını büyük oranda etkilemiştir. Böylece, ticari faaliyetlerinin tamamına yakını sınır ticaretine bağlı olan yöredeki ekonomik hayat, durma noktasına gelmiştir. Yüksekova Esnaf ve Sanatkarlar Odası ile Yüksekova Ticaret Sanayi Odası verilerine göre; bu zaman diliminde esnafların yaşadığı maddi kayıp ve devletin esnaflara kestiği cezalar 120 Milyon TL civarındadır. Özellikle Hakkâri Valiliği'nin, 13 Mart 2016 tarihinde Yüksekova ilçesinin tamamı için uygulamaya koyduğu sokağa çıkma yasağı ile birlikte esnaf ve ticari faaliyetler tamamen son bulmuştur. Yüksekova genelinde yaklaşık 1400 esnaf ve zanaatkar ticari faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmıştır. Bu esnafların bankalara yaklaşık 10-12 Milyon TL kredi borcu bulunmaktadır. Ancak ilçedeki hiçbir işletme çalışmadığı için bu borçlar ödenememektedir. Dolayısıyla, esnafların bir kısmı yasal takip altında olup, bir kısmı ise hakkında haciz işlemleri başlatılmış durumdadır. 2015 Temmuz ayında başlayan ve halen devam eden çatışmalı süreçle beraber, bankaların geri gönderdiği çek sayısı yaklaşık 12000 civarındadır. Sokağa çıkma yasağının başladığı tarihten beri yaklaşık 20 gündür depo ve stoklarda bulunan kısa ömürlü mamuller çürümüş ve kullanılamaz hale gelmiştir.

Bu Bağlamda:

- 1- Yüksekova ile Hakkâri ve ilçe esnafları için önemli bir gelir kaynağı olan Esendere Gümrük Kapısı hangi gerekçelerle yaklaşık altı aydır ticari faaliyetlere kapatılmıştır? Esendere Gümrük kapısı ne zaman açılması planlanmaktadır?
- 2- Esendere Gümrük Kapısı'nın kapalı olmasından dolayı, ticari faaliyetlerin tamamı gümrük kapısına bağlı olan esnafların yaşadığı ticari kayıp nasıl gidirilecektir? Gümrük kapısının kapalı olmasından dolayı ticari faaliyetlerine son vermiş esnafa yönelik nasıl bir planlama yapılmaktadır?

5635

- 3- Yüksekova çarşı merkezi esnafının ticari kayıpları nasıl karşılanacaktır? Bu zaman diliminde devlet tarafından esnaflara kesilmiş cezalar tahsil edilecek midir?
- 4- Hakkari Valiliğin, 13 Mart 2016 tarihinde uygulamaya koyduğu sokağa çıkma yasağından dolayı Yüksekova esnafın maddi kaybı nasıl karşılanacaktır? Esnafların maddi kayıpların tespiti konusunda bir çalışma yapılacak mı? Depolarda bozulmaya başlayan ticari malların kurtarılması ve değerlendirilmesi için bir çalışma yapılacak mı?
- 5- Çatışmalardan dolayı iş yerleri yakılan, yıkılan esnaflar için ne yapılacaktır? İş yerlerini yeniden kurmak için ne tür destek sağlanacaktır?
- 6- Sokağa çıkma yasağından dolayı ticari faaliyet yürütemeyen Yüksekovalı esnafın bankalara olan ve 12 Milyon TL olduğu söylenen kredi borçların geri ödenmesi yapılamadığı için yasal takip altında olan, ya da haciz uygulanan esnaflara destek sunulacak mıdır?
- 7- Bankalara kredi borcu olan esnafların kredi ödemeleri ertelenecek midir? Kredilere işlenen faizler ne oranda kısıtlanacak? Bankalar tarafından geri gönderilen çekler ertelenecek midir? Ertelenecekse, kaç ay ertelenecektir?
- 8- Devletin, esnafları desteklemek amacıyla açıkladığı destek kredilerden; “memur kefil, ev ya da iş yeri ipotek” gibi bürokratik banka işlemleri yüzünden esnaf yeteri kadar faydalanamamaktadır. Özellikle iş yeri, evi yakılmış, yıkılmış Yüksekova esnafı bu kredilerden nasıl faydalanacaktır? Esnafların bu kredilerden faydalanması için kolaylaştırıcı koşullar uygulanacak mıdır?
- 9- Yüksekova’da ticari faaliyet yürüten esnafların defterlerin incelenmesi için görevlendirilen müfettişlerin can güvenliği gerekçesiyle bütün esnafların defterlerini alıp Van ikine gelmesini talep etmesi bir keyfilik oluşturmaktadır. Sokağa çıkma yasağından dolayı dışarı çıkılmasına izin verilmeyen esnaf, defterleri nasıl olup da Van iline götürecektir? Bu konuda esnafa kolaylık sağlanacak mıdır?
- 10- Devletin anayasal görevi olan; “*para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirler alması*” güvenlik çerçevesi dışında genel olarak nasıl alacaktır?